

Sjeldne fugler i Aust-Agder 2009

LRSK-rapport nr. 14

ROLF JØRN FJÆRBU, RUNE SKÅLAND & JAN HELGE KJØSTVEDT

Rapporten presenterer funn av sjeldne fugler som er behandlet av Aust-Agders lokale rapport- og sjeldenhetskomité (LRSK) i 2009. I alt er det godkjent 78 funn av 36 arter. Dvergspurv er godkjent som ny art for fylket, men ingen nye hekkearter er kommet til. En sak er satt på avventing på grunn av utilstrekkelig dokumentasjon, mens komiteen i noen tilfeller har innhentet supplerende opplysninger i ettertid. Syv funn som siden sist er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF), presenteres også. Både trostesanger og vinterjunko er nye arter for fylket.

Årets rapport er den første som er laget med utgangspunkt i verktøyet som er stilt til rådighet for LRSK på nettstedet www.artsobservasjoner.no (heretter forkortet AO). Nesten samtlige observasjoner fra 2009 som LRSK har mottatt og behandlet, er kommet inn via digitale rapporteringsskjemaer i AO. Det nye systemet har lettet vårt arbeid noe, men fremdeles kjenner vi ikke portalen godt nok til at vi kan utnytte mulighetene som finnes fullt ut. Denne problematikken blir trolig viet noe tid på et faunistikk-møte i NOF tidlig i 2011.

LRSK har i 2009 bestått av Rolf Jørn Fjærbu, Leif Gunleifsen, Geir Andre Homme, Jan Helge Kjøstvedt og Rune Skåland. Komiteen har hatt ett møte siden forrige rapport (Fjærbu & Kjøstvedt 2009). Møtet ble holdt hos Rolf Jørn i Grimstad 10. mars 2010, og alle var til stede. Rolf Jørn, Rune og Jan Helge har delt sekretæransvaret. I det følgende presenteres alle observasjoner som ble behandlet på dette møtet, i tillegg til et mindre antall saker som av ulike årsaker er blitt behandlet av komiteen per e-post eller direkte på AO i ettertid. Syv funn som er godkjent av den nasjonale sjeldenhetskomiteen for fugl (NSKF) presenteres også.

Der forekomsten av en art i vårt fylke skal sammenlignes med den innrapporterte forekomsten av arten nasjonalt bruker vi den siste publiserte oversikten fra rapporteringsåret 2006 (Reinsborg 2009). Når det gjelder vandrefalkhekkingene, så er de bare oppgitt med kommunetilhørighet og ikke med eksakt navn på lokaliteten. I denne rapporten har vi som tidligere, helt utelatt funn av rapporteringsarter, men vi har som mål å utarbeide en samlerapport for alle rapporteringsarter innsendt i årenes løp til LRSK for presentasjon i et framtidig nummer av *Fugler i Aust-Agder*. Antall observasjoner fra 2009 vitner om at aktiviteten blant fylkets fuglekikkere fremdeles er økende. Komiteen takker alle som har bidratt med observasjoner i løpet av året.

Tegnforklaring

- G* godkjent med belegg; f. eks. fotografier, video- eller lydopptak, feltskisser og fjær
- G° godkjent uten belegg, men på grunnlag av utførlig beskrivelse
- GH godkjent hekkefunn (atlas C- eller D-kode)

- M hannfugl (masculus)
 F hunnfugl (femina)
 ad. voksen fugl (adultus)
 K kalenderår (om alder; en fugl er 1K fram til første årsskifte, deretter 2K, 3K o.s.v. En fugl som angis som for eksempel 2K+ er i sitt andre kalenderår *eller eldre*)
 pt på trekk (eks. ptNØ – på trekk retning nordøst)

Systematikk og navnsetting er noe endret i forhold til tidligere rapporter og følger NOFs komiteer NFKF og NSKF som igjen forholder seg til anbefalt europeisk standard (Reinsborg 2010, Olsen m.fl. 2010). Det betyr at andefugler og hønsfugler kommer først, deretter lommer og dykkere. Observasjonene innen en art listes som vanlig opp kommunevis og kronologisk, med LRSK sitt saksnummer bak observatørens navn. Se under LRSK på nettsiden www.agderfugl.net eller <http://artsobservasjoner.no/fugler/> for gjeldende liste over arter som skal beskrives for godkjenning, og de som kun skal rapporteres.

Observasjoner godkjent av LRSK Aust-Agder i perioden 1. januar 2009 – 31. desember 2009.

Sædgås *Anser fabalis*

- Grimstad G* 2 individer Vessøyjordene 04.02.2009 (Per Kristensen) (Sak 1/09).
 G* 4 individer Vessøyjordene, 12.-15.03.2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen, Arvid Johnsen) (Sak 2/09).
 G* 2 individer Vessøyjordene 09.-19.12.2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen, Arvid Johnsen) (Sak 3/09).

Funn nr. 9-11 av denne gåsearten som nok er noe oversett i Aust Agder.

Ringgås *Branta bernicla hrota*

- Tvedestrand G° 400 individer ptSV Sandskjæra 26.05.2009 (Jan H. Kjøstvedt, Morten Erichsen, Jan V. Monrad) (Sak 4/09).
 G° 200 individer ptNØ Askerøy-Stangholmen 26.05.2009 (Jan H. Kjøstvedt, Morten Erichsen, Jan V. Monrad) (Sak 5/09).
 G° 80 individer ptSV Askerøy-Stangholmen, 26.05.2009 (Jan H. Kjøstvedt, Morten Erichsen, Jan V. Monrad) (Sak 6/09).

Mange ringgjess av underarten *B. b. hrota* kommer trekkende fra Vadehavområdet i tyskebukta i slutten av mai. De fleste treffer norskekysten i Aust- eller Vest-Agder og følger kysten vestover og nordover mot hekkeplassene på Svalbard og Grønland.

Tundragås *Anser albifrons*

- Grimstad G° 1 individ Vessøyjordene 04.-05.02.2009 (Arvid Johnsen, Per Kristensen) (Sak 7/09).
 Lillesand G° 7 individer rastet på jorde ved Heldal 14.11.2008 (Morten Helberg) (Sak 8/09).

Funn nr. 12-13 av en art som opptrer regelmessig, men ikke årlig i et lite antall hos oss.

Mandarinand *Aix galericulata*

- Arendal G* 2 2K+ M Langsæ 26.01-ultimo mars og 19.10-31.12 2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Heidi Lillehammer, Inger Berggren Rune Skåland, Jan H. Kjøstvedt m.fl.) (Sak 9/09).
- Froland G* 2 2K+ M Hurvedalstjern 08.04.2009 (Rune Skåland) (Sak 10/09).

De to hannene i Langsæ er nok de samme som holdt seg på samme sted i 2008. De er nå ringmerket og blir lettere å følge i fremtiden. Om hannene i Hurvedalstjern er de samme individene er usikkert, men arten var ikke å se i Langsæ da de to hannene ble sett i Hurvedalstjern. Arten regnes som rømt parkfugl og er plassert i kategori E på den norske fuglelisten.

Stjertand *Anas acuta*

- Grimstad G° 1 individ Temse 23.09.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 11/09).
- Tvedestrand G° 1 M Sandskjæra 24.02.2009 (Erik Hult) (Sak 12/09).

Funn nr. 12-13 i fylket. Nok en gang har Erik Hult et uvanlig vinterfunn, mens funnet i Temse er innenfor det som er normal trekketid for arten.

Skjeand *Anas clypeata*

- Arendal G* 1 individ Langsæ 31.10-15.11.2009 (Rune Skåland, Jan H. Kjøstvedt, Rolf Jørn Fjærbu, Terje Sødal, Inger Berggren m.fl.) (Sak 13/09).

Funn nr. 19 i fylket. Et uvanlig tillitsfullt individ som lot seg mate med brød, og som holdt seg sammen med stokkender og de to mandarinendene (se over). Kanskje den samme fuglen som besøkte Langsæ høsten 2008?

Taffeland *Aythya ferina*

- Arendal G* 1 M Staubøtjenna 29.-31.05.2009 (Carsten Lome) (Sak 14/09).

Funn nr. 23 i fylket av en nesten årviss gjest som hos oss sees mest i trekktiden vår og høst.

Lappfiskand *Mergellus albellus*

- Arendal G° 2 M ptØ Skilsøy 01.01.2009 (Daniel A. Skjauff) (Sak 15/09).
- Froland G* 1 M Hurvedalstjern 07.-19.04.2009 (Inger Berggren, Rune Skåland, Tom A. Johannessen) (Sak 16/09).
- Grimstad G* 1 M Sømskilen 26.02-08.03.2009 (Arvid Johnsen, Per Kristensen, Lill Ospevoll, Arild Pfaff, Rune Skåland, Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 17/09).

Funn nr. 24-26 for fylket av en art som nok er noe oversett. Den holder seg ofte sammen med kvinender og særlig hunner kan da lett oversees om man ikke ser godt etter i vinterflokkene.

Lappfiskandhannen i Hurvedalstjern (Foto: Rune Skåland).

Islom *Gavia immer*

- Arendal G° 1 individ Hoveodden, Tromøy 10.05.2009 (Jan Helge Kjøstvedt) (Sak

18/09).

Funn nr. 13 i fylket. Denne arten opptrer nok oftere i kyststrøkene våre enn det rapportene skulle tilsi. Her gjelder det å se godt etter når man går langs sjøen om vinteren.

Toppdykker *Podiceps cristatus*

Arendal G* 1 individ Hovekilen, Tromøy 07.-08.03.2009 (Per Kristensen, Rune Skåland) (Sak 19/09).
G* 1 1K Hovekilen, Tromøy 11.12.2009 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 20/09).

Funn nr. 13-14 i fylket, og for øvrig i normale årstider for arten.

Gråstrupedykker *Podiceps grisegena*

Arendal G° 1 individ Holmesundsbrota 31.12.2009 (Erik Hult) (Sak 21/09).
Grimstad G° 1 individ Hasseltangen 04.01.2009 (Arild Pfaff, Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 22/09).

Funn nr. 22-23 i fylket. En fåtallig, men nok noe oversett overvintrende art hos oss.

Horndykker *Podiceps auritus*

Arendal G* 2 individer Bjellandsstrand 25.04.2009 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 23/09).

Som for de andre dykkerne og lommene er dette også en art som nok er noe oversett i fylket. Litt senere observasjon enn det som er vanlig i vinterhalvåret.

Grålire *Puffinus griseus*

Risør G° 1 individ ptS Sildodden 30.08.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 24/09).

Funn nr. 3 i fylket. Arten er lettest å se på høsten og da helst i sterk sørvestlig vind. Da vil den blåse inn mot land sammen med havhest som den kan forveksles med. Men ser man den godt, ser den ut som en grå/svart havhest.

Havsvale *Hydrobates pelagicus*

Arendal G* 1 3K+ ringmerket Ytre Måkeskjær 19.08.2009 (Carsten Lome) (Sak 25/09).

Fjerde funn av havsvale i Aust-Agder. Fylkets to første havsvaler ble fanget i nett ved Bjellandsstrand på Tromøy, Arendal natten mellom 7. og 8. august 1993 (Steel 1993). Siden er to funn av enkeltindivider kommet til, ved Homborsund, Grimstad 20.08.1995 og Spornes, Tromøy, Arendal 04.08.1996 (kontroll av fugl som var ringmerket 4. september året før i Bø kommune i Nordland fylke).

Havørn *Haliaeetus albicilla*

Arendal G° 3 individer ptN Longumvannet 17.10.2009 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 26/09).

Lillesand	G°	1 1K ptS Indresund 08.03.2009 (Jan Michaelsen) (Sak 27/09).
Tvedestrand	G*	1 1K død Hasseldalen, Amtmannssvingen 29.10.2009 (via politiet og Agder naturmuseum) (Sak 28/09).
Valle	G°	1 3K+ Håhellervatn 12.07.2009 (Kjell Grimsby) (Sak 29/09).

Trenden med et økende antall havørnobservasjoner i vinterhalvåret fortsetter. Enda flere individer ble rapportert på nyåret i 2010. Tiden vil vise om dette var en spesiell vinter med høy forekomst på grunn av isforholdene i Østersjøen og langs Skagerrakkysten, eller om dette blir normalen vi har i vente fram mot det som kan ende med hekkinger i fylket.

Sivhauk *Circus aeruginosus*

Arendal	G*	1 2K M Engene 13.04.2009 (Rune Skåland) (Sak 30/09).
	G*	1 M Løddesøl 09.-20.08.2009 (Per Kristensen) (Sak 31/09).
Grimstad	G°	1 1K Temse 13.08.2009 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 32/09).
Lillesand	G*	1 1K ptSV Ulvøysund 27.09.2009 (Håkon Arne Helleseng) (Sak 33/09).

Et godt år for sivhauk i fylket, men ingen tegn til hekking. Høsten er den mest aktuelle tiden for å se arten hos oss.

Myrhauk *Circus cyaneus*

Arendal	G*	1 F Løddesøl 14.-15.08.2009 (Per Kristensen) (Sak 34/09).
	G*	1 ad. F Løddesøl 29.08.2009 (Tom Anders Johannessen) (Sak 35/09).
	G*	1 M Løddesøl 29.08.-02.09.2009 (Tom Anders Johannessen, Per Kristensen) (Sak 36/09).
	G*	1 1K F Løddesøl 01.10.2009 (Tom Anders Johannessen) (Sak 37/09).
Grimstad	G*	1 3K+ M Temse 08.04. 2009 (Rune Skåland) (Sak 38/09).
Risør	G°	1 ad. M ptSV Utkikken, Risør by 23.08.2009 (Arild Omberg) (Sak 39/09).

Etter mange observasjoner av arten i fylket de siste årene bør det nå vurderes om den skal tas ut av lista over arter som skal beskrives og bli rapporteringsart i stedet.

Vandrefalk *Falco peregrinus*

Arendal 1	GH	Konstatert hekking i 2009 (ST, JEG, LG) (Sak 40/09).
Birkenes 1	GH	Konstatert hekking i 2009 (JAH, ST, JEG, LG) (Sak 41/09).
Bygland 1	GH	Konstatert hekking i 2009 (Sak 42/09).
Bygland 2	GH	Konstatert hekking i 2009 (Sak 43/09).
Bygland 3	GH	Konstatert hekking i 2009 (Sak 44/09).
Evje og Hornnes 1	GH	Konstatert hekking i 2009 (Sak 45/09).
Grimstad 1	GH	Konstatert hekking i 2009 (ST, LG) (Sak 46/09).
Grimstad 2	GH	Konstatert hekking i 2009 (ST, LG) (Sak 47/09).
Tvedestrand 1	GH	Konstatert hekking i 2009 (ST, JEG, LG) (Sak 48/09).
Valle 1	GH	Konstatert hekking i 2009 (Sak 49/09).

Med konstatert hekking menes at man vet at egg er lagt på den aktuelle lokaliteten. Unger er kommet på vingene på alle de nevnte lokalitetene. I tillegg vet man at det var etablerte par på

fem andre lokaliteter i fylket i 2009 (Bygland 4, Grimstad 3; observatør Arne Flor, Risør 1, Valle 2 og Åmli 2), men uten at man har kunnet slå fast hekkeforløpet. Observatører er Leif Gunleifsen (LG), Jan E. Gunnerson (JEG), Steinar Terjesen (ST), Jarle Aas-Hansen (JAH) og Svein Haakonseth (SH) der annet ikke er oppgitt. Innen hver kommune er hekkelokalitetene nummerert etter rekkefølgen som de er blitt oppdaget i årenes løp.

Vannrikse *Rallus aquaticus*

Lillesand GH* Par med to kull Øreslandskilen 20.05 og 24.06.2009 (Sven Rislåa, Jan H. Kjøstvedt, Bård Kyrkjedelen) (Sak 50/09).

Det 11. godkjente hekkefunnet av vannrikse i Aust-Agder, og for første gang er to kull hos ett par i samme sesong påvist i fylket. Se Rislåa & Kjøstvedt (2009) for omtale av hekkingene i takrørskogen som peker seg ut som fylkets ultimate vannriksehekkelokalitet (seks godkjente hekkefunn).

Åkerrikse *Crex crex*

Tvedestrand G° 1 individ Lilleholt 09.09.2009 (Erling Lilleholt) (Sak 51/09).

Et dårlig år etter det veldig bra fjoråret.

Temmincksnipe *Calidris temminckii*

Grimstad G* 1 1K Vessøyjordene 10.-12.8 2009 (Rune Skåland, Per Kristensen, Inger Berggren) (Sak 52/09).

G* 1 ad. Vessøyjordene 05.-06.08.2009 (Rune Skåland, Arvid Johnsen, Inger Berggren) (Sak 53/09).

Risør G° 1 ad. Sildodden 31.07.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 54/09).

Funn nr. 7-9 i Aust-Agder av denne lille vaderen, og alle ble gjort i artens normale trekketid hos oss.

Temmincksnipene på Vessøyjordene holdt seg ved og i vannpyttene. Her 1K fuglen (Foto: Rune Skåland).

Fjellmyrløper *Limicola falcinellus*

Grimstad G* 1 individ Søm-Ruakerkilen naturreservat 24.05.2008 (Åge Johansen) (Sak 55/09).

Fjellmyrløper i Ruakerkilen (Foto: Åge Johansen).

Kun det andre funnet i fylket av denne sjeldne vadefuglen. Det første var et individ ved Hovden, Bykle, 28.06.1993 (Lislevand 1994). Den regnes som en fåtallig hekkefugl på bløte myrer i Nord-Norge og den norske fjellheimen sør til Hardangervidda og er en sjelden, men trolig noe oversett, rastende trekkfugl hos oss. I 2005 ble 15 individer registrert i Norge på vårtrekket og 14 på høsttrekket, mens de tilsvarende tallene for 2006 var 3/17 (Reinsborg & Størkersen 2009, Reinsborg 2009).

Dobbeltbekkasin *Gallinago media*

Bykle G° 1 individ med lokkelyd og øvrige lyder Hovden 04.05.2009 (Steinar Flottorp) (Sak 56/09).

Observasjonen er fra den eneste kjente hekkeplassen i Aust-Agder, som for øvrig utgjør artens sørlige utbredelsesgrense i Norge.

Svarthalespove *Limosa limosa*

Grimstad G* 3 1K Temse 16.08.2009 (Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 57/09).

G° 1 individ Vessøyjordene 17.08.2009 (Arvid Johnsen) (Sak 58/09).

Funn nr. 8-9 av svarthalespove i Aust-Agder. Arten opptrer sporadisk hos oss på trekket vår og høst.

Sotsnipe *Tringa erythropus*

Froland G° 1 1K Lauråsbekken 30.08.2009 (Inger Berggren, Ulf Michaelsen) (Sak 59/09).

Grimstad G* 1 individ Vessøyjordene 03.08.2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Per Kristensen) (Sak 60/09).

To funn i normal trekketid for arten om høsten.

Polarsvømmesnipe *Phalaropus fulicarius*

Lillesand G* 1 1K Store Grønningen 05.09.2009 (Arnt Inge Vilhelmsen) (Sak 61/09).

Fylkets tredje polarsvømmesnipe ble observert i normal trekketid for arten. Det første funnet ble gjort i Lillesand havn 31.12.1990 (sein observasjon), og det andre på sjøen utenfor Risør 19.09.2007. Arten skulle tidligere godkjennes nasjonalt, men godkjenningsansvaret er nå overført til de lokale sjeldenhetskomiteene.

Storjo *Stercorarius skua*

Arendal G° 1 ind. ptV Såda, Tromøy 09.05.2009 (Jan Helge Kjøstvedt, Rolf Jørn Fjærbu, Tore G. Andersen, Salve Håkedal, Viggo Aasheim) (Sak 62/09).

G° 1 ind. ptV Hoveodden, Tromøy 10.05.2009 (Jan Helge Kjøstvedt) (Sak 63/09).

G* 4 ind. ptSV Såda, Tromøy 16.08.2009 (Rune Skåland, Arvid Johnsen) (Sak 64/09).

Grimstad G° 1 individ ptSV Hessnesøy 08.05.2009 (Erik Hult) (Sak 65/09).

Risør G° 2 ind. ptS Sildodden 31.07.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 66/09).

Vårfunn av storjo er sjelden vare i Aust-Agder, men med mer aktivitet kommer det flere observasjoner av en art som det nok ikke er lett nok etter tidligere. Vanligvis er juli-august beste tiden for trekkende storjoer langs kysten vår.

Tyvjo *Stercorarius parasiticus*

- Risør G° 1 individ ptN Sildodden 23.05.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 67/09).
- G° 1 individ ptS Sildodden 31.07.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 68/09).

Det går lang tid mellom hver gang arten blir rapportert, men som for storjoen er det en art som det må letes aktivt etter. Ser man etter den på trekklokaliteter langs kysten til rett tid og under gunstige vindforhold, så bør vi kunne greie å påvise den oftere.

Polarmåke *Larus hyperboreus*

- Arendal G* 1 2K Barbu 19.-26.02.2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjølsvædt) (Sak 69/09).

Det 7. funnet av arten i fylket, og til en for arten normal årstid. Igjen var det Barbu som fikk æren av et besøk.

Dvergmåke *Hydrocoloeus minutus*

- Lillesand G° 1 ad. Gamle Hellesund 06.-07.11.2009 (Arnt Inge Vilhelmsen) (Sak 70/09).

Funn nr. 7 for fylket av en østlig art som nok er noe oversett hos oss, og som under spesielle vindforhold kan opptre relativt tallrik langs kysten vår.

Hærfugl *Upupa epops*

- Grimstad G° 1 individ Hasseltangen 01.01.2009 (Geir André Homme) (Sak 71/09).

Funn nr. 23 av hærfugl i Aust-Agder. Som i Norge for øvrig, så er høstfunn vanligst hos oss, og denne vinterfuglen var således en markant avviker fra det generelle funnmønsteret.

Trelerke *Lullula arborea*

- Arendal G* 4 individer Engene 12.-14.03.2009 (Arvid Johnsen, Rune Skåland, Rolf Jørn Fjærbu) (Sak 72/09).
- Risør G° 1 individ ptN Barmen 22.03.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 73/09).

Trelerka er trolig en oversett fugl i trekktiden hos oss. Om våren trekker den og søker føde sammen med sanglerker som den lett kan forveksles med. Se etter kjennetegnene på vingene og øyebrynstripen som går helt bak i nakken. Lokkelyden er også karakteristisk.

Svartryggerle *Motacilla alba yarrellii*

- Arendal G* 1 M Vessøyjordene 22.04.2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Inger Berggren, Tom Anders Johannessen, Heidi Lillehammer) (Sak 74/09).

En årvisst art hos oss om våren som ofte kommer litt tidligere enn linerla.

Gresshoppesanger *Locustella naevia*

- Arendal G* 1 syngende M Nidelv Camping, Vippra 21.-26.05.2009 (Per Kristian Slagsvold, Arvid Johnsen, Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Geir Andre Homme, Inger Berggren) (Sak 75/09).
- Grimstad G° 1syngende M Reddalsvannet 24.-25.05.2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt) (Sak 76/09).

Funn nr. 15-16 for fylket. Arten blir nok underrapportert siden den ikke synger noe særlig før mørket faller på, og siden det ikke har blitt lett spesielt etter den de siste årene.

Båndkorsnebb *Loxia leucoptera*

- Risør G° 2 individer ptS Øyknuten, Barmen 18.10.2009 (Fred William Christoffersen) (Sak 77/09).

Dette er fjerde funnet i fylket av en art som nok opptrer oftere enn hva rapportene skulle tilsi.

Dvergspurv *Emberiza pusilla*

- Grimstad G° 1 individ Reddal 05.06.2009 (Rolf Jørn Fjærbu, Jan Helge Kjøstvedt, Per Kristensen) (Sak 78/09).

Første funn av dvergspurv i Aust-Agder. Fuglen ble skremt opp fra en grøftkant i jordbruksområdet i Reddal like nord for "nattergaloreskogen" og landet i en åker like ved. Her ble den studert en kort stund før den fløy videre. Dvergspurven opptrer relativt sjelden i Norge, særlig på vårtrekket. I 2006 ble kun 13 individer sett på høsttrekket langs kysten fra Nordland til Vest-Agder i perioden 14.09-12.11, men ingen om våren. I tillegg er ett hekkefunn og to observasjoner fra potensielle hekkeplasser rapportert fra Finnmark samme år (Reinsborg 2009). Forekomsten året før var imidlertid rekordartet med 28 individer på høsttrekket, ett individ på vårtrekk (Rogaland 15.03) og 41 individer totalt (Reinsborg & Størkersen 2009).

Observasjoner godkjent av NSKF

Silkehegre *Egretta garzetta*

- Arendal G* 1 individ Tromlingene 15.-19.11.2008 (Erik Hult, Kristin Heidal, Heidi Lillehammer, Inger Berggren, Rolf Jørn Fjærbu, Geir Andre Homme, Rune Skåland) (Sak NSKF 70/2009).

Funn nr. 5 i Aust-Agder. Silkehegren opptrer vanligvis i Norge om våren, men to av tre funn i 2008 var fra høsten. Kun ett funn er godkjent i 2007 (Olsen m.fl. 2010). De to forrige funnene i fylket vårt stammer fra Grimstad våren 2005 (Lislevand 2006), mens Erik Hult også oppdaget fylkets første silkehegre ved Hessnesøy i Grimstad 10. mai 2000 (Mjøs & Solbakken 2001).

Egretthege *Casmerodius albus*

Gjerstad G* 1 individ Gjerstadvann og Eikelands verk 24.-25.11 2009 (Rune Skåland, Per Valset) (Sak NSKF 3605/2010).

Trolig ble samme individ sett ved Sandumkilen, Tromøy, Arendal 01.12.2009, men dette funnet er ikke innrapportert. Dette er egretthege nr. 3 i Aust-Agder. De to forrige stammer fra Tromlingene, Arendal 16.05.1983 og Ruakerkilen, Grimstad 20.05.1996 (Lislevand 1999). Forekomsten i Norge har vært økende de senere år med 11 funn i 2007 som bestenotering (åtte funn i 2008, Olsen m.fl. 2009, 2010).

Steppehauk *Circus macrourus*

Grimstad G* 1 1K Temse 5.-7.9.2009 (Inge Melhus, Per Kristensen) (Sak NSKF 3584/2009).

Andre funn i fylket av en art som kan være noe oversett på grunn av sin likhet med myrhauken. Det er særlig på høsttrekket at steppehauken dukker opp i Norge, men den første observasjonen av arten i Aust Agder ble gjort ved Løddesøl i Arendal 27. april 2006 (Fjærbu & Kjølsvedt 2008).

Bieter *Merops apiaster*

Risør G* 1 individ Gjernes 1.-6.10.2009 (Henning Andersen, Arvid Johnsen, Rune Skåland, Rolf Jørn Fjærbu, Stig Flem, Gunnar Gundersen, Per Jan Hagevik, Anders Hangård, Per Kristensen, Jonas Langbråten, Heidi Lillehammer, Klaus Maløya Torland, Geir O. Pedersen, Per Kristian Slagsvold, Jan Erik Tangen, Tore Vang, Tore Gryting Andersen, Jarl Marius Abrahamsen) (Sak NSKF 3583/2010).

Andre funn i Aust-Agder av denne fargerike fuglen som hekker nord til Sentral-Europa. Første funn hos oss var en fugl som ble videofilmet ved Bjones i Bykle 04.05.2004 (Lislevand 2006). Oftest sees bieter i Norge på forlenget vårtrekk i mai-juni, og denne fuglen var derfor atypisk i så måte. Seks funn av arten i 2007 var det nest beste året noensinne i Norge, mens to funn i 2008 var mer normalt (Olsen m.fl. 2009, 2010).

Fylkets andre bieter (Foto: Rune Skåland).

Vannpiplerke *Anthus spinoletta*

Arendal G* 1 individ Bjellandsstrand, Tromøy 13.-16.12.2009 (Rune Skåland, Arvid Johnsen, Rolf Jørn Fjærbu) (Sak NSKF 3606/3611/2010).

Det andre funnet av vannpiplerke i Aust-Agder. Den første fuglen ble også oppdaget av Rune Skåland og på samme sted 22.01.2006. Den holdt seg da blant skjærpiplerker og heippiplerker i tangvollene helt fram til 19.02 (Kjølsvedt 2007). Seks individer er rapportert i Norge i 2007 (Rogaland, Vestfold og fire i Vest-Agder) og fire i 2008 (tre i Rogaland og ett i Vest-Agder) (Olsen m.fl. 2009, 2010).

Trostesanger *Acrocephalus arundinaceus*

Grimstad G* 1 2K+ M syngende Reddalsvannet, Reddal, 11.-18.6.2009 (Jon Gogstad Thorsen, Inger Berggren, Svein Bossum, Rolf Jørn Fjærbu, Terje Gustavsen, Anders Hangård, Eskil Hangård, Karl R. Hetland, Tor Egil Høgsås, Arvid Johnsen, Jan Helge Kjøstvedt, Per Kristensen, Martin Lie Pedersen, Heidi Lillehammer, Klaus Maløya Torland, Steinar Sannes, Arild Pfaff). Sak NSKF 3582/2010)

Første funn i Aust-Agder av denne sangeren som de siste årene er blitt noe vanligere i Østlandsområdet. Det foreligger to funn av syngende hanner i Norge i 2008, henholdsvis i Akershus og Vestfold og ett individ ble ringmerket på Lista, Vest-Agder i mai samme år (Olsen m.fl. 2010).

Trostesangeren sang fra sitteplasser i takrørskogen (Foto: Rune Skåland).

Vinterjunko *Junco hyemalis*

Grimstad G* 1 M ved foringsplass, Myraveien 18, Drottningborg 25.12 2009-05.03.2010 (Oddvar og Eli Skaiaa, Roar Solheim, Per Kristensen, Rune Skåland, Tom L. Larsen, Steinar Sannes, Rolf Jørn Fjærbu, Heidi Lillehammer, Hege Ødegård, Håkon Arne Helleseng, Terje Alveberg, Arne Myrland, Inger Berggren, Peter Prokosch, Jan Helge Kjøstvedt, Lars Breistøl, Osmund Breistøl m.fl.) (sak NSKF 3607/3610/2010).

Funn nummer tre i Norge og det første i Aust-Agder av denne nordamerikanske spurvefuglen. Se Kjøstvedt (2010) for nærmere omtale av det svært spesielle funnet som tiltrakk seg fuglekikkere fra hele Skandianavia.

Observasjoner ikke godkjent av NSKF.**Glente** *Milvus milvus*

Hann, Risør by, Risør 22.04.2009 (Sak NSKF 130/2009).

Busksanger *Acrocephalus dumetorum*

Syngende hann Hessnes gartneri, Grimstad 20.06.2007 (Sak NSKF xxx/2009)

Litteratur

Fjærbu, R.J. & Kjøstvedt, J.H. 2008. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 12.

Fugler i Aust-Agder **37**: 4-16.

Fjærbu, R.J. & Kjøstvedt, J.H. 2009. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 13.

Fugler i Aust-Agder **38**: 48-60.

Kjøstvedt, J.H. 2007. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 11. *Fugler i Aust-Agder* **36**: 20-31.

Kjøstvedt, J.H. 2010. Vinterjunko i Grimstad – tredje funn i Norge. *Fugler i Aust-Agder* **39**: 23-25.

Lislevand, T. 1994. Første funn av fjellmyrløper i Aust-Agder. *Larus marinus* **23**: 42-43.

Lislevand, T. 1999. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 6. *Larus marinus* **28**: 34-43.

Lislevand, T. 2006. Sjeldne fugler i Aust-Agder. LRSK-rapport nr. 10. *Fugler i Aust-Agder* **35**: 13-26.

- Mjøs, A.T. & Solbakken, K.Aa. 2001. Sjeldne fugler i Norge i 1999 og 2000. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Ornis Norvegica* **24**: 3-59.
- Olsen, T.A. & Mjølunes, K.R. 2009. Sjeldne fugler i Norge i 2007. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl. *Ornis Norvegica* **32**: 4-41.
- Olsen, T.A, Bunes, V., Egeland, Ø, Gullberg, A., Mjølunes, K.R. & Tveit, B.O. 2010. Sjeldne fugler i Norge i 2008. Rapport fra Norsk sjeldenhetskomité for fugl (NSKF). *Ornis Norvegica* **33**: 4-48.
- Reinsborg, T. 2009. Fugler i Norge i 2006. *Ornis Norvegica* **32**: 136-178.
- Reinsborg, T. & Størkersen, Ø. 2009. Fugler i Norge 2005. *Ornis Norvegica* **32**: 96-135.
- Steel, C. 1993. Trollfugler på Tromøy. De første havsvaler *Hydrobates pelagicus* i Aust-Agder. *Larus marinus* **22**: 84-86.